

RADOVAN DÁVID
vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Práva dětí v digitálním prostředí, Nepřímý styk uskutečňovaný prostředky komunikace na dálku“

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Akreditace Ministerstva vnitra České republiky

Termín a místo konání: 29. srpna 2025 od 9:00 do 15:00
online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

lektor na právnických fakultách (Brno a Bratislava), šestnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Nabízený program se soustředí na dopady velké novely občanského zákoníku, zákona o zvláštních řízeních soudních a dalších předpisů provedené zákonem č. 268/2025 Sb., k níž dojde k 1. 1. 2026.

Práva dětí v digitálním prostředí jsou předmětem již řady studií a byly předmětem i nemalého množství českých či mezinárodních konferencí. I s ohledem na současná omezení, kdy se ještě větší část života dětí přesunula právě do digitálního prostředí, připravil Výbor OSN pro práva dětí komentář č. 25, který byl přijat počátkem roku 2021. Z jeho obsahu vyplývá, že digitální prostředí je mnohem širší než automaticky vnímaný internet. Nabízený program se proto soustředí na lidskoprávní aspekty právního postavení dítěte v digitálním prostředí i na českou právní úpravu, včetně vymezení kompetencí mimo jiné orgánu sociálně-právní ochrany dětí, jehož stěžejním posláním je chránit nejlepší zájem nezletilého dítěte.

K 1. 1. 2026 se do občanského zákoníku přidává nová konstrukce práva dítěte na styk, jehož nedílnou součástí bude rovněž tzv. nepřímý styk, tedy uskutečňovaný prostředky

komunikace na dálku. Podstatná část tohoto programu proto bude soustředěna právě na tento nový rozměr problematiky.

Na konci vzdělávacího programu bude absolvent schopen:

- definovat digitální prostředí, jež nepředstavuje pouze internet,
- vymezit základní práva dětí, jde-li o přístup k digitálnímu prostředí,
- nevnímat digitální prostředí pouze jako rizikové, ale rovněž jako inspirativní, výukové, herní, společenské apod.,
- argumentovat materiálními faktory určujícími nejlepší zájem dítěte ve smyslu Komentáře Výboru OSN pro práva dětí č. 14 z roku 2013 o nejlepším zájmu,
- definovat základní práva dětí v digitálním prostředí podle komentáře Výboru OSN pro práva dětí č. 25,
- identifikovat rizika digitálního prostředí,
- znát právní regulaci přístupu nezletilých dětí k některým oblastem digitálního světa,
- znát a aplikovat prostředky ochrany dětí při zásazích nebo ohroženích jejich práv či právem chráněných zájmů,
- interpretovat zákonná ustanovení nejen gramaticky, ale rovněž podle hodnot, které jsou chráněny ústavním pořádkem,
- v kontextu Úmluvy o právech dítěte volit správné a právně dovolené nástroje sociálně-právní ochrany dětí,
- chápat sociálně-právní ochranu jako interdisciplinární, přičemž navržený program se soustředí na právní rámec, v němž lze spolupracovat s odborníky jiných profesí,
- účinně naplňovat participační práva dětí,
- **poskytovat poradenství v oblasti práva dětí na nepřímý styk pomocí prostředků komunikace na dálku,**
- **chránit a naplňovat práva dětí na nepřímý styk pomocí prostředků komunikace na dálku,**
- vyvarovat se ústavněprávních a nezákonných pochybení při své činnosti,
- správně přistupovat k odpovědnosti za (rozhodovací) proces,
- řádně hájit nejlepší zájem nezletilého dítěte,
- vyhledávat a pracovat s judikaturou.

Naplnění těchto cílů by mělo obecně posílit dovednostní kompetence cílové skupiny, zejména jde-li o právní argumentaci vůči rodičům a jejich právním zástupcům a vůči civilním soudům.

Dotazy, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail radovandavid@radovandavid.cz.

Obsah kurzu:

1. Dítě a digitální prostředí

- definice dítěte podle Úmluvy o právech dítěte
 - specifika užití pojmu „zletilost“ v čl. 1 Úmluvy a vhodnost jeho nahrazení souslovím „plná svéprávnost“
- definice digitálního prostředí
 - dynamická a expanzivní povaha definice
 - internet a digitální sítě (např. vnitřní, školní, uzavřené)
 - mobilní technologie
 - obsah, služby a aplikace

- propojená média a prostředí
- virtuální realita
- umělá inteligence
- strojové učení
- robotika, automatizované systémy
- datové analýzy
- biometrika (či biometrie) a biotechnologie
- význam digitálního prostředí pro dítě
 - sociální (či dokonce rodinný a citový)
 - výukový (pedagogický)
 - volnočasový (herní)
 - umělecký a sportovní (aktivně i pasivně)
- hodnocení krátkodobých a dlouhodobých dopadů digitálního prostředí na dítě
 - včetně dopadů právních
- nutnost aplikovat Úmluvu o právech dítěte nejen na fyzické prostředí dítěte, ale rovněž na prostředí digitální, které je v současné době vnímáno již nikoliv jako fiktivní či umělé, ale jako reálné (přirozené)
- Komentář Výboru OSN pro práva dětí č. 14 z roku 2013 o nejlepším zájmu a Komentář Výboru OSN pro práva dětí č. 25 o právech dětí ve vztahu k digitálnímu prostředí

2. Základní práva dětí v digitálním prostředí ve smyslu ochrany

- dopady Úmluvy o právech dítěte
- právo nebýt diskriminován
 - zákaz přímé či nepřímé diskriminace v přístupu k digitálnímu prostředí
 - zákaz přímé či nepřímé diskriminace v samotném digitálním prostředí
 - právo dětí na efektivní přístup k digitálnímu prostředí ve formě mající smysl pro děti
- nejlepší zájem dítěte jako přední hledisko
 - dynamický koncept nejlepšího zájmu
 - Úmluva z roku 1989 a exkurz do proměn digitálního prostředí za posledních 30 let
 - nutnost vnitrostátního práva reagovat na změny
 - povinnost státu identifikovat potenciální zdroje ohrožení dítěte
 - role OSPOD při identifikaci ohrožení dítěte v digitálním prostředí
 - nutnost vzdělávání sociálních pracovníků i v této oblasti (s ohledem na dynamický vývoj a nové zdroje ohrožení)
- právo na život (přežití), zdraví a rozvoj
 - nejvyšší hlediska
 - ochrana dětí před ohrožením života a zdraví nejen ve fyzickém, ale rovněž digitálním prostředí
 - smysl obsahu, kontaktů a potenciálních hrozeb (šikana, sexuální násilí, život ohrožující činnosti apod.)
 - nutnost zaměření zvýšené pozornosti na hrozby zejména v nižším věku (s ohledem na rozvoj rozpoznávacích schopností)
 - obecný zákaz úplného nahrazování přímého sociálního kontaktu (mimo jiné též mluvení, čtení či hraní) digitálními technologiemi
 - možnosti OSPOD vytknout rodičům či pečujícím osobám nedostatky v péči a výchově dítěte
- právo být slyšen
 - nové možnosti digitálního prostředí pro participační práva dětí

- zejména právo na respekt svého přání, jde-li o přístup k digitálnímu prostředí či život v digitálním prostředí
- soulad s rozvíjejícími se schopnostmi dítěte
 - nutnost vzdělávání rodičů i pečujících osob za účelem uvědomění si a naplnění práv dětí s přihlédnutím ke stupni jejich vyspělosti
 - hledání rovnováhy mezi ochranou dítěte a jeho svobodou (autonomií)
 - ochrana dítěte před nedůvodnými zákazy přístupu k digitálnímu prostředí
 - možnosti rodičů a pečujících osob chránit legitimní očekávání dětí, nejsou-li zatím schopny posoudit rizika
 - možnosti OSPOD vytknout rodičům či pečujícím osobám nedostatky v péči a výchově dítěte
 - zdroje informací o rizicích (ale též výhodách) digitálního prostředí
- právo dítěte na vzdělání
 - distanční vzdělávání
 - digitální prostředí jako zdroj informací
- právo dítěte na volný čas, hru a oddechovou činnost

3. Základní svobody dětí v digitálním prostředí

- přístup k informacím
 - pojem informace
 - přístup k informacím nikoliv pouze ve smyslu informací o činnosti správy, ale ve smyslu informací a jiných materiálů pro vlastní seberealizaci
 - sport, kultura, zdraví, práva dětí, politika apod.
 - nikoliv jediný „správný zdroj“, nýbrž pluralita zdrojů
 - souvislost s rozvíjejícími se schopnostmi dětí a dalším rozvojem dětí
 - dostupnost vyhledávání
 - závazek státu zakázat preferenci „placeného obsahu“
 - povinnost poskytovatelů služeb rozlišovat obsah pro děti a nikoliv pro děti
 - chápání nástrojů ochrany pouze v užším smyslu, nikoliv tedy jako nástroje bránícího dětem v přístupu k digitálnímu prostředí
- svoboda projevu
 - zákaz trestat děti za vyjádření svého názoru v digitálním prostředí
- svoboda myšlení, svědomí a náboženství
 - zákaz trestání dětí
 - zákaz omezování přístupu
- svoboda shromažďování
 - možnosti shromažďování v digitálním prostředí
 - zakládání skupin, organizací
- soukromí dítěte
 - dítě jako nositel osobnostních práv a svobod
 - informace identifikující či umožňující identifikovat dítě v digitálním prostředí
 - osobní údaje
 - zveřejňování fotografií
 - technologie monitorující aktivitu dětí ve smyslu ochrany dětí, ale rovněž ve smyslu nepřipustného zásahu do jejich autonomie
- možnosti OSPOD identifikovat omezení či zásahy do svobod dětí a jejich řešení
- možnost dítěte udělit souhlas
- rozumová a volní vyspělost

4. Právo dítěte na nepřímý styk pomocí prostředků komunikace na dálku

- **velká novela občanského zákoníku provedená zákonem č. 268/2025 Sb., účinná k 1. 1. 2026**

- přímý a nepřímý styk, rozdíly
- nový konstrukt práva dítěte na styk podle § 858 a § 891 občanského zákoníku
- prostředky komunikace na dálku – email, WhatsApp, Messenger, Viber a jiné
- rozsah práva na styk, dovození limitace četnosti a doby trvání
- právo na styk v kontextu ostatních složek nejlepšího zájmu dítěte
- možnost užití uvedených prostředků pro realizaci styku s jinými osobami než rodiči – podle § 927 OZ

5. Právní ochrana v České republice

- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů
- zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů
- zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- ochrana dětí
 - před nevhodným obsahem
 - reklama, pornografie, hazard, násilí
 - dětské parodie
 - před narušením a zásahem do soukromí
 - ochrana osobnosti a osobních údajů dítěte
 - zveřejňování fotografií
 - zapojení se do diskusí a skupin
 - před násilím
 - sexuální násilí a jiné formy
 - hacking, stalking, šikana, krádež identity, grooming (vydávání se za jiného), obtěžování a spamování, projevy fyzického násilí, šíření poškozujících informací, porno pomsta, kontrola osobních účtů, lákání
 - konkrétní nástroje
 - možnosti OSPOD jménem dítěte nebo ve veřejném zájmu uplatňovat nástroje ochrany
- základní práva dětí při poskytování ochrany
 - interdisciplinární pojetí ochrany
 - vedle právního řešení spolupráce i s ostatními odborníky (zejména pedopsychology)
- participační práva dětí
 - možnost dítěte bránit se samo
- justice a postupy přátelské dětem
- práva třetích osob vůči OSPOD, jde-li o oznámení ohrožení dítěte

6. Mimoprávní ochrana dětí a její přípustnost

- technická řešení
 - rodičovské filtry a zámky
 - rovnováha mezi ochranou dítěte a autonomií dítěte
 - anonymní režim
- vzdělání a samoregulace
 - např. úloha výchovy rodičem nebo pečující osobou
 - úloha školy
 - akce, iniciativy, osvěta
 - samoregulace poskytovatelů služeb
- možnosti OSPOD působit na rodiče a pečující osoby
- výkon rodičovských práv v souladu s dobrými mravy, nikoliv bezohledně, krutě nebo způsobem urážejícím obyčejné lidské cítění

7. Diskuse a závěr